

Aan : Landelijk projectleider Gebiedsgerichte Opkomsttijden (GGO)

Van : VBV (mede namens de vakbonden FNV-overheid, CNV-overheid, CMHF en BvB)

Datum : 14 augustus 2020

Bijlage : Beoordelingskader Slagkracht (auteur: Ricardo Weewer, lector brandweerkunde IFV)

We kijken terug op een constructieve samenwerking om te komen tot een uniforme landelijke systematiek waarin opkomsttijden in relatie met ook andere facetten zoals opschaling worden gezien. In de aanloop naar de pilots en het vastleggen van de nieuwe systematiek in wet- en regelgeving zijn door de minister van JenV enkele randvoorwaarden benoemd en bij brief van 26 juli 2019 gecommuniceerd met de veiligheidsregio's. De vakorganisaties hechten aan de naleving van deze randvoorwaarden en het hanteren van uitgewerkt beleid voor slagkracht/capaciteit, zoals dat van meet af aan is aangegeven.

Een zorg is namelijk dat regio's bij het opstellen van dekkingsplannen een nogal onsamenhangende en uiteenlopende mix¹ van uitgangspunten hanteren in de dimensionering van de slagkracht en opkomsttijden in situaties waarbij de komst van één TS niet voldoende is voor het optreden bij een daadwerkelijke brand. Niet zelden daarbij verwijzend naar het project RemBrand dan wel gebiedsgerichte opkomsttijden.

Als kenmerkend voorbeeld wijzen wij op het recent vastgestelde dekkingsplan² van de (pilot)regio Flevoland en de daarin op pagina 8 onder punt 2.1 opgenomen 'Wettelijke uitgangspunten'.

Meer specifiek; de gebruikte omschrijving van het 'maatgevend scenario'; *'een melding van een brand in een woon- of zorgomgeving en waarbij het leven van een of meer burgers bedreigd wordt of kan worden'*.

Hoewel deze omschrijving anders doet voorkomen, komt deze omschrijving niet voor in het 'Landelijk Kader Uitrust op Maat', noch in enig andere wettelijke bepaling betreffende de kwaliteit van brandweerzorg.

Het ontbreken van een normenkader en een brandweerkundig gevalideerde onderbouwing voor de verscheidenheid aan uitgangspunten leidt tot een ongewenste rechtsongelijkheid en het doet afbreuk aan de vakkundigheid van de brandweer. Niet in de laatste plaats vanwege het - mede op basis van deze mix van uitgangspunten - uit de operationele sterkte schrappen van plusminus 160 tankautospuiten.

In de concept-handreiking is voor de factor snelheid een beoordelingskader ontwikkeld. Voor de factor capaciteit/slagkracht is dit niet het geval. Omdat de bepaling van de capaciteit/slagkracht een wezenlijk en verplicht onderdeel is van de nieuwe systematiek, pleiten de vakorganisaties voor een eenduidig, professioneel normenkader voor het bepalen van de capaciteit/slagkracht. Daarvoor is op 22 januari 2020 in Nijmegen overleg gevoerd met de opdrachtgever namens Brandweer Nederland en de lector brandweerkunde. De lector brandweerkunde heeft op basis van de overwegingen een 'beoordelingskader slagkracht' opgesteld (zie bijlage). Na de verzending van dit voorstel aan de opdrachtgever is het beoogde 'beoordelingskader slagkracht' niet meer geagendeerd.

Met deze notitie doen wij een hernieuwde poging. In lijn met de doelstelling van de minister van JenV streven de gezamenlijke vakorganisaties naar een goed onderbouwd en uitlegbaar beoordelingskader voor de bepaling van de capaciteit / slagkracht en blikken hoopvol vooruit op een nieuw systeem met een breed draagvlak.

Met vriendelijke groet,

Namens de gezamenlijke vakorganisaties,

Ton van der Vossen, Ronald Kraan en Barry Douma.

---

¹ De veiligheidsregio Haaglanden hanteert in haar [dekkingsplan](#) een opkomsttijd voor de tweede tankautospuit van + 2 minuten t.o.v. de eerste tankautospuit, conform de Leidraad Repressieve basisbrandweezorg. De veiligheidsregio [Groningen](#) + 5 minuten t.o.v. de eerste tankautospuit. De veiligheidsregio's [Friesland](#), en [Noord- en Oost-Gelderland](#) hanteren 15 minuten. [Gelderland-Zuid](#) 15 minuten bij 80% van de objecten in de veiligheidsregio.

² ['Dekkingsplan Brandweer Flevoland 2020-2023'](#), vastgesteld op 4 december 2019.

Beoordelingskader slagkracht

Inleiding

In het eindrapport van het project Rembrand "Brandveiligheid is coproductie" worden criteria benoemd die van invloed zijn op brandveiligheid. Naast maatregelen op het voorkomen en beperken van brand wordt in dat rapport iets gezegd over opkomsttijd en slagkracht. Voor de opkomsttijden van de eerste brandweereenheden geeft Box 18 voor drie verschillende risiconiveaus de opkomsttijden. Het risiconiveau hangt af van het overheersend karakter van het gebied. Over de slagkracht zegt het rapport:

"De benodigde slagkracht is uiteraard afhankelijk van de feitelijke aard van de woningbrand, van de "klus" die moet worden geklaard .... In het geval van een ontwikkelde brand met slachtoffers en rookverspreiding naar aangrenzende woningen zijn er drie klussen: beperken van uitbreiding naar belendende woningen, het redden van de personen in het compartiment waar de brand woedt en het bieden van hulp aan bewoners van aanliggende woningen bij het binden van een veilige omgeving. Deze klussen moeten tegelijkertijd worden aangepakt, en dat kan niet met één tank autospuit met 6 personen. Daarom blijft een dicht netwerk van brandweerposten noodzakelijk".

Het hanteren van de klus om de slagkracht te bepalen werd ook gedaan in de tijd dat de brandweezorg werd berekend met de SAVE-methode. Dat was een op -zo veel als op dat moment, 1992, mogelijk – wetenschappelijke wijze opgebouwd risicogericht systeem waar landelijk zowel bij bestuurders als brandweermensen draagvlak voor was. Daarmee was deze systematiek in feite de **professionele norm** voor dat moment. De SAVE-methode is gebaseerd op de risico's die bij brand optreden voor zowel de personen in het brandcompartiment als daarbuiten alsmede de kans op branduitbreiding. Daarom kan de SAVE-methode nog steeds worden toegepast, zij het dat deze nu moet worden betrokken op de risico-indeling van box 18.

De redeneerlijn kan daarbij als volgt zijn:

In het verleden werd de repressieve brandweezorg berekend met behulp van de SAVE-systematiek. Door jarenlange toepassing van die systematiek is de brandweezorg op het moment dat de opkomsttijden in het Besluit Veiligheidsregio's werden opgenomen maatschappelijk acceptabel. In het besluit VR is slechts een deel van de normen voor brandweezorg opgenomen, namelijk de opkomsttijd van de eerste eenheid. Het andere deel, de slagkracht en de opkomsttijden van de tweede en derde tankautospuit en het redvoertuig, is niet tot wettelijke norm verheven. Maar daarmee is niet gezegd dat deze normen geen onderdeel meer zijn van de professionele norm. Daarom worden slagkracht en de bijbehorende opkomsttijden van extra eenheden zoals die golden in de SAVE-systematiek opgenomen als beoordelingscriteria vanwege de professionele opvatting.

Slagkracht op basis van de SAVE-systematiek als de professionele opvatting

De bepaling van de eerste uitruksterkte op basis van de SAVE-systematiek is gebaseerd op de risicofactoren van een bepaald gebouwtype. De bepaling verloopt in vier stappen:

- 1) bepaal uitgaande van de risicofactoren welke taken de brandweer heeft te verrichten
- 2) bepaal de omvang van de brand die maatgevend is
- 3) bepaal de repressieve aanpak
- 4) Bepaal het potentieel dat voor die aanpak gegeven de omstandigheden nodig is.

SAVE heeft dat voor alle gebouwtypen gedaan en dat heeft geleid tot een hele tabel (bijlage).

Als we kijken naar de klussen zoals zijn gedefinieerd in de SAVE-systematiek en de gebouwtypen waar meer dan één tankautospuit en/of een redvoertuig nodig zijn, dan zien we dat de gebouwen waar zowel een tweede tankautospuit als een redvoertuig nodig zijn grofweg allemaal in risiconiveau 1 vallen van box 18 uit het rapport Rembrand. Het gaat dan om tehuizen, verzorgingstehuizen, gevangenissen, oude etagewoningen, portiekflats, oude portiekwoningen, woningen boven winkels,

BIJLAGE

historische gebouwen, bijzondere woongebouwen. Grofweg is overal de opkomsttijd van de eerste TS 5 minuten, voor het RV 5 minuten en voor de tweede TS twee minuten later, 7 minuten. Voor enkele andere gebouwen is de opkomsttijd 8 minuten voor de eerste alsook voor het redvoertuig. Voor industriegebouwen en ontmoetingsgebouwen, zoals warenhuizen wordt voor de slagkracht vaak een tweede tankautospuiter als slagkracht gezien, maar daarvan kan de opkomsttijd 2-4 minuten later zijn. Er bestaan zeer waarschijnlijk geen gebieden waar deze objecten het overheersend risico vormen. Ze zullen veelal als hotspot in een overwegend woongebied voorkomen.

De in SAVE-systematiek gehanteerde slagkracht is grofweg nog actueel. Mogelijke actualisaties kunnen de volgende zijn:

1. Er zullen nog weinig tehuizen meer zijn zonder beveiliging. Dat heeft gezien het karakter van risiconiveau 1 nauwelijks consequenties
2. We zien dat door de toegenomen rookverspreiding met name in flatgebouwen en gezondheidsgebouwen grotere slagkracht gevraagd wordt om te ontruimen. Dat ondersteunt de opkomst en noodzaak van een tweede tankautospuiter en een redvoertuig. De meeste gebouwen waarbij dat nodig zou zijn vallen al in risiconiveau 1 dus hoeft dat geen consequenties te hebben. Wel lijkt het wenselijk dat een derde tankautospuiter die in de SAVE-systematiek nog niet was voorzien, redelijk snel ter plaatse is. **Voorstel is om daar 10 minuten voor te nemen en in de pilot te bekijken hoe dat uitpakt.**
3. Voor fabrieken en gebouwen met een bijeenkomstfunctie werden in de SAVE-systematiek ook twee tankautosputters als slagkracht geadviseerd, zij het met een iets langere opkomsttijd. Dat zit in box 2. Maar omdat het hier vaak om verspreid liggende gebouwen gaat, is het wellicht handig hier de maximale opkomsttijd van 18 minuten te hanteren voor de tweede tankautospuiter.

Beoordelingskader (voorstel)

Koppeling van slagkracht en opkomsttijden aan box 18:

Risiconiveau	TS 1 (min)	TS 2 (min)	TS 3 (min)	RV (min)
1	4-10 (7)	6-12 (9)	8-12 (10)	4-10 (7)
2	7-13 (10)	12-18 (15)		
3	12-18 (15)			

Figuur 4.8 Standaardlijst met opkomsttijden per soort gebouw

Hoofdfunctie: Wonen					
Sub-code	Omschrijving	AS1	AS2	AS3	RV
441	Tehuizen met vluchtwegbeveiliging	5	7	-	-
442	Tehuizen zonder meldsysteem	5	7	8	5
443	Tehuizen met totaalbeveiliging	8	-	-	-
450	Gebouwen sociale verzorging (wonen overheerst)	5	7	-	5
480	Gevangenis	5	7	-	-
811	Oude etagewoningen	5	7	-	5
812	Portiekflats zonder doorgekoppelde balkons	6	-	-	8
813	Duplex-woningen (gezamenlijke voordeur)	8	-	-	-
814	Vrijstaande woning	8	-	-	-
815	Eengezinswoning in rij	8	-	-	-
816	Portiekflats met doorgekoppelde balkons	8	-	-	-
817	Galerijflats	8	-	-	-
818	Oude Portiekwoning	6	8	-	8
819	Hoogbouwflat (in pandige gang)	8	8	-	-
820	Oude grote villa	6	-	-	8
821	Woning boven winkel/horeca (slecht brandwerend.gescheiden)	5	7	-	5
840	Bijzondere woongebouwen	5	7	-	5
860	Historische woongebouwen	6	-	-	8
870	Mobiele woongebouwen	8	-	-	-
Hoofdfunctie: Logeren					
Sub-code	Omschrijving	AS1	AS2	AS3	RV
851	Pension/Hotels zonder meldsysteem	5	7	-	5
852	Hotels vluchtwegbeveiliging	8	8	-	-
853	Hotels totaalbeveiliging	10	-	-	-
Hoofdfunctie: Kantoor					
Sub-code	Omschrijving	AS1	AS2	AS3	RV
310	Overheidsgebouwen/Openbare diensten	8	8	-	-
320	Kantoren	10	-	-	-
380	Gebouwen wetenschappelijk onderzoek	10	-	-	-
610	Diversen (religieus, genootschappen enz.)	8	8	-	-
760	Bibliotheken (openbaar)	8	8	-	-

Hoofdfunctie: Onderwijs

Sub-code	Omschrijving	AS1	AS2	AS3	RV
711	Scholen meer verdiepingen jonge leerlingen	8	8	-	-
712	Scholen meer verdiepingen oudere leerlingen	8	-	-	-
713	Scholen 1 verdieping jonge leerlingen	8	-	-	-
714	Scholen 1 verdieping oudere leerlingen	8	-	-	-

Hoofdfunctie: Gezondheidszorg/verpleging

Sub-code	Omschrijving	AS1	AS2	AS3	RV
411	Ziekenhuis nieuw vluchtwegbeveiliging	8	8	-	-
412	Ziekenhuis oud totaalbeveiliging	8	8	-	-
413	Ziekenhuis nieuw totaalbeveiliging	8	-	-	-
414	Ziekenhuis oud vluchtwegbeveiliging	5	7	8	5
420	Overheidsgezondheidsdiensten (verpleging overheerst)	5	7	8	5
440	Tehuizen (verpleging overheerst)	5	7	8	5
460	Dierenverzorging	10	-	-	-

33

Hoofdfunctie: Industrieel

Sub-code	Omschrijving	AS1	AS2	AS3	RV
250	Gebouwen voor mijnbouw/energie/communicatie	10	-	-	-
260	Landbouw bedrijfsgebouwen	10	-	-	-
270	Fabrieken	10	-	-	-
271	Fabrieken (slecht brandwerend gescheiden)	8	10	-	-
272	Fabrieken (compartiment > 1500 à 2000 m ²)	10	12	-	-
280	Pakhuizen, op-, overslag, magazijnen	10	-	-	-
281	Pakhuizen (slecht brandwerend gescheiden)	8	10	-	-
282	Pakhuizen (compartiment > 1500 à 2000 m ²)	10	12	-	-
370	Openbare bedrijfsgebouwen	10	-	-	-
780	Studio's	8	8	-	-

Figuur 4.8 (vervolg)

Hoofdfunctie: Doorvoer, doorgang

Sub-code	Omschrijving	AS1	AS2	AS3	R1
210	Spoorweggebouwen	10	-	-	-
220	Gebouwen voor wegverkeer (inclusief garages)	8	8	-	-
230	Gebouw voor waterverkeer	10	-	-	-
240	Gebouw voor luchtverkeer	8	8	-	-

Hoofdfunctie: Ontmoeting, verzamel

34

Sub-code	Omschrijving	AS1	AS2	AS3	R1
341	Warenhuis groot snelle ontdekking	8	8	-	-
342	Warenhuis groot trage ontdekking	8	8	10	8
343	Winkel normaal/klein	8	-	-	-
344	Winkel normaal/klein (slecht brandwerend gescheiden)	8	8	-	-
345	Open winkelcentrum	8	8	-	-
346	Oud gesloten winkelcentrum	5	7	-	8
510	Restaurants, cafe's, bars met vluchtmogelijkheid	8	8	-	-
511	Restaurants, cafe's, bars (binnenstad, overslag mogelijk)	8	8	-	8
512	Disco met vluchtmogelijkheid	8	8	-	-
520	Amusementsgebouwen	8	8	-	-
521	Bioscoop	8	8	-	-
525	Museum	8	8	-	-
530	Ontmoetings en gemeenschappelijke centra	10	-	-	-
550	Zwembaden, sporthallen	10	-	-	-
620	Kathedralen/kerken/kapellen	10	-	-	10
650	Andere religieuze gebouwen	10	-	-	-
670	Begraafplaatsen	10	-	-	-
720	Universiteiten, hogescholen	8	-	-	-
750	Dierentuinen, kunstgalerijen	8	8	-	-
770	Info- en expo gebouwen	8	8	-	-

4.2.3 Aanbevolen opkomsttijden per soort gebouw

In figuur 4.8 en in bijlage 1.1 zijn de resultaten van de indeling van de soorten gebouwen naar de opkomsttijd opgenomen. Deze indeling is, een enkele uitzondering daargelaten, gebaseerd op het beschreven indelingsschema en het overzicht van opkomsttijd categorieën

Wanneer u zelf een bepaalde gebouwsoort uitwerkt, mag worden verwacht dat u in 90 procent van de gevallen op deze wijze vrij rechtstreeks kunt doen. Anders moet dit met

meer persoonlijk inzicht gebeuren. De reeds ingedeelde soorten gebouwen kunnen dan al referentie worden gebruikt.

De opkomsttijden moet u beschouwen als aanbevolen maxima die per wijk niet vaker dan in 20 procent van de gevallen mogen worden overschreden.

Op basis van bijvoorbeeld kosten-baten-overwegingen kan een gemeente beslissen om sneller te arriveren. Bijvoorbeeld omdat de kosten daarvan ruimschoots worden gecompenseerd door een kleiner schadebedrag.